

На основу члана IV. 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на сједници Дома народа одржаној 21. марта 2002. године и на сједници Представничког дома одржаној 12. фебруара 2002. године, усвојила је

ЗАКОН

О ПРЕНОСУ, РЕГУЛАТОРУ И ОПЕРАТЕРУ СИСТЕМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 1.

Предмет и циљ

Овим законом регулира се оснивање и рад Државне регулаторне комисије за електричну енергију, Независног оператера система и Компаније за пренос електричне енергије и дефинирају се функције и овлаштења сваког појединог од ових тијела.

Циљ овог закона јесте да створи услове за неограничену и слободну трговину и континуирано снабдијевање електричном енергијом по дефинираном стандарду квалитета за добробит грађана Босне и Херцеговине. Закон се руководи уобичајеним међународним искуствима и одговарајућим директивама Европске уније. Намјера Закона јесте да омогући и убрза стварање тржишта електричне енергије у Босни и Херцеговини и регионалног тржишта електричне енергије.

Члан 2.

Дефиниције

У оквиру овог закона, примјењују се слиједеће дефиниције:

1. **“помоћне услуге”** означавају све услуге неопходне за рад преносног система;
2. **“купац”** означава дистрибуционе компаније и крајње кориснике који су непосредно спојени на преносну мрежу;
3. **“дистрибуција”** означава транспорт електричне енергије на средњенапонском и високонапонском дистрибутивном систему, са циљем њене испоруке крајњем кориснику;
4. **“производња”** означава производњу електричне енергије;
5. **“међуспојеви”** означавају опрему која се користи за међусобно повезивање електроенергетских система;
6. **“НОС”** означава Независног оператера система, према дефиницији утврђеној у чл. 3.3 и 5.;
7. **“власник лиценце”** означава власнике лиценце, у складу са чланом 7.;
8. **“произвођач”** означава физичко или правно лице које производи електричну енергију;
9. **“ДЕРК”** означава “Државну регулаторну комисију за електричну енергију”, према дефиницији утврђеној у чл. 3.2 и 4.;
10. **“снабдијевање”** означава испоруку и/или продају електричне енергије клијентима;
11. **“корисник система”** означава свако физичко или правно лице које снабдијева или бива снабдијевано путем преносног или дистрибутивног система;
12. **“трговац”** означава свако физичко или правно лице које се бави трговином електричном енергијом;

13. “**транзит**” означава транспорт електричне енергије са циљем испуњавања уговора који се односе на трговину електричном енергијом, када ниједна страна тог споразума не купује, нити производи ту електричну енергију у Босни и Херцеговини;
14. “**пренос**” означава транспорт електричне енергије преко високонапонског повезаног система са циљем њене испоруке крајњим корисницима или дистрибутерима.

Члан 3.

Институције Босне и Херцеговине надлежне за електропреносне дјелатности

3.1. Институције Босне и Херцеговине

У погледу електропреносног система у Босни и Херцеговини, регулацију ће вршити Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК), вођење система вршит ће Независни оператер система (НОС), управљање преносном мрежом и средставима обављат ће електропреносна компанија (Електропренос Босне и Херцеговине) и креирање политике, у складу с овим законом, обављат ће Министарство вањске трговине и економских односа (Министарство).

3.2. ДЕРК

ДЕРК ће бити успостављен с овлаштењима и надлежностима утврђеним у члану 4.

3.3. НОС

Јединствени НОС за Босну и Херцеговину бит ће успостављен с овлаштењима и надлежностима како је утврђено у члану 5.

3.4. Електропреносна компанија

Јединствена електропреносна компанија за Босну и Херцеговину бит ће успостављена с овлаштењима и надлежностима утврђеним у члану 6.

3.5. Министарство

Министарство ће бити надлежно за креирање политике, у складу с овим законом.

Члан 4.

Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК)

4.1. Оснивање и циљеви

Тржиште електричном енергијом у Босни и Херцеговини је јединствени економски простор. Лиценце издате од ентитетских регулаторних тијела за трговину у Босни и Херцеговини бит ће важеће на територији Босне и Херцеговине.

Овај закон успоставља Државну регулаторну комисију за електричну енергију (ДЕРК), која има јурисдикције и одговорности над преносом електричне енергије, операцијама преносног система и међународном трговином електричном енергијом, у складу с међународним нормама и стандардима Европске уније.

У року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона, Вијеће министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вијеће министара) донијет ће одлуку којом ће ДЕРК добити статус правног лица, компетентног да испуни функције у складу с овим законом.

Сједиште ДЕРК-а бит ће у Сарајеву.

ДЕРК ће бити независна и непрофитна институција са статусом правног лица, у складу са законима Босне и Херцеговине. ДЕРК ће дјеловати у складу са принципима објективности, транспарентности и равноправности.

4.2. Обим надлежности

Међу надлежности и овлаштења ДЕРК-а спадају:

- a) издавање, промјене, суспензија, укидање и праћење, те провођење поштивања лиценци за пренос и других лиценци издатих у складу с одредбом члана 7.1.,
- b) одобравање, надзирање и стављање на снагу тарифа и тарифних методологија за пренос и регулације помоћних услуга,
- c) у складу с одредбама овог закона и политиком коју успостави Министарство, издавање правила и прописа у оквиру његове надлежности, међу које спада и ревизија и усвајање тржишних правила и мрежних кодекса, које припреми НОС, и норме и услови за прикључак и приступ мрежама,
- d) успостављање, праћење и провођење правила везаних за фер и недискриминирајући приступ трећих страна преносној мрежи,
- e) праћење и провођење услова везаних за међународну трговину електричном енергијом, посебно осигуравање да су испуњени и испоштовани међународни технички захтјеви,
- f) успостављање, праћење и провођење стандарда квалитете услуга преноса електричне енергије и помоћних услуга,
- g) координирање и одобравање инвестицијских планова компаније за пренос електричне енергије, укључујући оне планове који су везани за преносну мрежу и квалитет услуга преноса електричне енергије,
- h) издавање лиценци и праћење активности НОС-а, укључујући дјелотворност механизма и метода којима се осигурава равнотежа између потражње и понуде електричне енергије у систему,

- i) заштита потрошача, којом се осигурава:
  - 1) праведан и равноправан третман,
  - 2) висококвалитетне услуге,
  - 3) конкуренција и спречавање антиконкурентних активности.
- j) рјешавање спорова међу корисницима система, како се детаљније утврди у правилима ДЕРК-а и прописима и другим законским актима, у складу с регулаторним овлашћењима и односним државним законима,
- k) стварање и одржавање конкурентних тржишта када је то изводиво, и превенција и кажњавање похлепног, односно протуконкурентног понашања,
- l) одобравање механизма рјешавања преоптерећености капацитета система за пренос електричне енергије,
- m) регулирање стандарда услуга, кодекса понашања и рачуноводствених захтјева власника лиценци,
- n) сарадња с надлежним органима Босне и Херцеговине и ентитета, уз поштивање обухвата овог закона,
- o) издавање годишњих извјештаја и других јавних информација о ДЕРК-у, у складу с правилима и прописима ДЕРК-а,
- p) одобравање и праћење плана који изради ЗЕКЦ, у складу с одредбом члана 5.1, за трансформацију ЗЕКЦ-а у НОС од 31. марта 2002. године,
- q) одобравање и праћење процеса функционалног издавања средстава, њиховог одвајања и стварање јединствене компаније за пренос електричне енергије, у складу с одредбом члана 6.1.,
- г) одобравање и надгледање правила и регулација развијених од НОС-а.

4.3. Статут; Правилник о раду ДЕРК-а; Правила и прописи

У року од 30 дана од именовања чланова Комисије, у складу са чланом 4.4, ДЕРК ће донијети статут и утврдит ће план за што брже издавање правила и прописа у складу с овим законом. Та правила и прописи укључиват ће одредбе које су неопходне да ДЕРК буде у могућности испунити своје обавезе по овом закону и остварити сврхе и намјере овог закона.

У року од 90 дана од именовања чланова Комисије, у складу са чланом 4.4, ДЕРК ће усвојити Правилник о раду у складу с одредбама, условима и овлашћењима дефинираним овим законом. Правилник о раду ДЕРК-а укључиват ће одредбе које се односе, између осталог, на расправе и састанке, процесе израда нацрта, прикупљање јавних коментара и издавање правила и прописа.

Сва правила и прописи, издати од ДЕРК-а, бит ће у складу са законима Босне и Херцеговине и у складу с овим законом. Прије издавања својих правила и прописа, ДЕРК ће објавити нацрт правила и прописа и прикупити јавне коментаре који се односе на тај нацрт у складу с његовим правилником о раду.

Осим када је други датум одређен самим правилима и прописима ДЕРК-а, сва правила и прописи ДЕРК-а ступит ће на снагу осмог дана након њиховог објављивања, на начин који ће одредити ДЕРК. Налози ДЕРК-а ступит ће на снагу на дан и на начин који пропише ДЕРК, у складу са законом Босне и Херцеговине, и остат ће на снази док их не промијени ДЕРК или измијени надлежни суд Босне и Херцеговине.

4.4. Именовање ДЕРК-а

ДЕРК ће се састојати од три члана Комисије, од којих су два из Федерације Босне и Херцеговине и један из Републике Српске, уз одражавање једнаке заступљености конститутивних народа у Босни и Херцеговини.

Процес предлагања и одобравања или одбијања бит ће урађен по хитном поступку.

На приједлоге ентитетских влада, Парламент Федерације Босне и Херцеговине и Народна скупштина Републике Српске предложит ће чланове ДЕРК-а.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине предложит ће два члана Комисије. Народна скупштина Републике Српске предложит ће једног члана Комисије. Ови приједлози доставит ће се Вијећу министара, а Вијеће министара предложит ће именовања чланова Комисије Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламент БиХ). Парламент БиХ има овлаштења да прихвати или одбије ове приједлоге.

Кад се у ДЕРК-у појави упражњено мјесто прије истека мандата, приједлози и именовања одвијат ће се по већ наведеној процедури.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине и Народна скупштина Републике Српске предложит ће чланове Комисије у року од 30 дана од ступања на снагу овог закона или у року од 30 дана када остане упражњено мјесто у ДЕРК-у. Ако Парламент Федерације Босне и Херцеговине или Народна скупштина Републике Српске није у стању дати приједлоге у року утврђеном у овом члану, Влада Федерације Босне и Херцеговине или Влада Републике Српске ће, у року од десет дана након истека тог рока, дати приједлоге.

Вијеће министара доставит ће те приједлоге Парламенту БиХ, који може прихватити или одбити предложеног кандидата. Ако Парламент БиХ одбије предложеног члана Комисије од једног или оба ентитетска парламента, ентитет који предлаже, предложит ће другог члана Комисије и доставити приједлог Вијећу министара.

Лице може бити именовано за члана Комисије под условом да је држављанин Босне и Херцеговине и да посједује квалификацију из области права, економије или инжењерства и искуство у електроенергетском сектору, који су потребни за вршење обавеза прописаних овим законом.

4.5. Смјена чланова ДЕРК-а

Парламент БиХ једини може смијенити члана ДЕРК-а прије истека одређеног мандата. Овакве смјене могу се десити искључиво у ограниченом броју околности, и то:

- a) болест која члана Комисије онеспособљава за извршавање његових обавеза,
- b) проглашење кривим за кривично дјело кажњиво затвором,
- c) постојање сукоба интереса члана Комисије или члана особља, у складу с одредбама Етичког кодекса ДЕРК-а, укључујући и случај када је члан Комисије или члан особља или члан његовог домаћинства власник, дионичар или власник дионица или члан одбора или надзорних одбора или других релевантних управљачких тијела, директор или предсједник или руководилац код неког другог власника лиценце или предузећа које посредно или непосредно тражи приступ или кориштење преносне мреже,

- d) давање оставке,
- e) неиспуњавање радних обавеза, одраженог у неучешћу у раду ДЕРК-а за вријеме дуже од шест седмица,
- f) кршења Етичког кодекса ДЕРК-а.

4.6. Трајање мандата чланова Комисије и предсједавајућег

Након оснивања Комисије, мандат чланова Комисије у првом саставу бит ће:

- a) за једног члана којег предлаже Парламент Федерације Босне и Херцеговине – три године,
- b) за једног члана којег предлаже Народна скупштина Републике Српске – четири године,
- c) за једног члана којег предлаже Парламент Федерације Босне и Херцеговине – пет година.

Након успостављања Комисије у првом саставу, сваки слиједећи члан Комисије бит ће именован на период од пет година. Ниједна особа не може бити на мјесту члана Комисије дуже од два мандата.

Чланови Комисије ће између себе изабрати предсједавајућег. Предсједавајући ће бити изабран у року од пет дана од дана именовања чланова ДЕРК-а. Ако, након пет дана, чланови ДЕРК-а не могу постићи споразум о томе ко ће бити предсједавајући, Парламент БиХ изабрат ће предсједавајућег у року од десет дана. Чланови Комисије ће се на равноправној основи ротирати на положају предсједавајућег сваке године.

4.7. Одлуке ДЕРК-а

Сједнице ДЕРК бит ће јавне, осим у ограниченом броју случајева, када се ради о повјерљивим информацијама или трговинским тајнама, како одреди ДЕРК, у складу с Правилником о раду ДЕРК-а. Све одлуке ДЕРК бит ће у писаној форми и садржават ће основе за доношење одлука. Одлуке и рјешења ДЕРК-а бит ће објављене у службеним гласилима Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске. Документација ДЕРК-а, забиљешке свих расправа и записници чуват ће се у складу с Правилником о раду ДЕРК-а. Ови документи и забиљешке бит ће на располагању јавности, осим што ће осјетљиве пословне информације остати тајном, док год је таква тајност потребна, као што је прописано у Правилнику о раду ДЕРК-а.

Све одлуке ДЕРК-а бит ће доношене једногласно од свих чланова Комисије. У случају да чланови Комисије не могу донијети једногласну одлуку, онда ће, након слања обавјештења било којег члана Комисије другим члановима, сви спорови бити прослијеђени на арбитражу.

У року од 90 дана од именовања чланова ДЕРК-а, чланови Комисије одредит ће правила и прописе за избор међународне арбитражне комисије или једног арбитра који ће дјеловати као обавезујући арбитар за рјешавање спорова који настану између чланова Комисије, у случају када је таква арбитража потребна.

Ова правила и прописи садржават ће, али неће бити лимитирани на одредбе које наводе методологију и рок за избор арбитра, отпуштање арбитра, процедуре, рокове и оквир поступка арбитраже, и садржават ће и обавезни процес избора арбитра по

аутоматизму у случају када чланови Комисије не могу на други начин постићи споразум о избору арбитра. Правила и прописи одредит ће да ће арбитар, било да је изабран аутоматски или на други начин, имати обавезујући ауторитет да по хитном поступку рјешава не-једногласне одлуке. Одлуке арбитра бит ће у писаној форми и објављене у службеним гласилима Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске или другим одговарајућим публикацијама, наводећи образложење за одлуку.

Сврха оваквог процеса јесте да се осигура по хитном поступку и праводобно рјешавање ових не-једногласних одлука ДЕРК-а. Одлуке арбитраже бит ће коначне административне одлуке с могућношћу подношења тужбе надлежном суду Босне и Херцеговине.

4.8. Тарифе

ДЕРК има овлаштења и надлежност да одобри, прати и проводи тарифне методологије, у складу с одредбом члана 4.2. Међу овлаштења и надлежности ДЕРК-а спадају:

1. Тарифе за услуге преноса, помоћне услуге и рад НОС-а регулират ће и одобравати ДЕРК.
2. ДЕРК ће издати правила и прописе којим ће успоставити методологију одређивања тарифа која ће у себи садржавати слиједеће принципе:
  - a) цијене ће бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријима и одређиване на транспарентан начин,
  - b) цијене ће првенствено зависити о оправданим трошковима рада, одржавања, замјене, изградње и обнове објеката, укључујући и разуман износ поврата инвестиције, амортизацију и порезе и узимајући у обзир заштиту околиша и потрошача,
  - c) ДЕРК-у ће бити допуштено да успоставља подстицајну тарифу на основу перформанси,
  - d) подстицат ће се усвајање тарифа за могућност смањења и прекидања оптерећења и други механизми којима се побољшава ефикасност кориштења електричне енергије и управљање потрошњом, укључујући и уважавање развитка и диспечирања обновљивих извора енергије,
  - e) посебне сезонске и временске стопе су допуштене, а њихове цијене могу бити прилагодљиве у складу с трошком вршних и не-вршних услуга,
  - f) унакрсне субвенције различитих група потрошача бит ће елиминиране,
  - g) могу се увести накнаде које одржавају трошкове за прикључак на преносну мрежу, или за битно повећање оптерећења,
  - h) примјењиват ће се принципи регулираног приступа треће стране на електропреносну мрежу,
  - i) тарифе, термини и услови за услуге НОС-а одражаваат ће уобичајену међународну праксу.
3. ДЕРК ће давати сагласност на тарифе које задовољавају методологију одређивања тарифа, у складу с процедурама и критеријима које утврди ДЕРК према својим правилима и прописима. Ове процедуре и критерији изискиват ће да компанија за пренос електричне енергије, НОС и други учесници који могу

бити регулирани ДЕРК-ом, припреме и доставе на сагласност ДЕРК-у тарифне ставове за сваку групу потрошача, у складу с тарифном методологијом ДЕРК-а. ДЕРК ће за компанију за пренос електричне енергије одредити максималне цијене које може наплаћивати за прикључење на мрежу или за транспорт електричне енергије.

4.9. Годишњи обрачун

ДЕРК ће припремати годишње рачуноводствене извјештаје, у складу с међународним рачуноводственим стандардима. Извјештај ће бити ревидиран од независног ревизора. Годишњи рачуноводствени извјештај бит ће објављиван најкасније 90 дана након окончања сваке фискалне године.

ДЕРК ће водити посебно рачуноводство свих активности које нису везане за снабдијевање електричном енергијом.

4.10. Финансирање, рачуноводство, ревизија и извјештавање ДЕРК-а

ДЕРК ће до 1. децембра сваке године усвојити детаљан буџет за наредну годину, који ће садржавати све трошкове ДЕРК-а, укључујући плаће и накнаде чланова Комисије и запослених у ДЕРК-у, као и друге буџетске трошкове ДЕРК-а за наредну годину. ДЕРК ће доставити буџет на увид Парламенту БиХ 1. децембра сваке године и објавит ће свој буџет сваке године.

ДЕРК ће успоставити регулаторну накнаду коју ће плаћати власници лиценци која ће бити одређена тако да покрије процијењене трошкове ДЕРК-а. Буџет ДЕРК-а финансираће се из ових накнада. Предузећа-власници лиценци имаће право да урачунају те накнаде у оквиру својих тарифа које ће одобравати ДЕРК. Књиговодство ДЕРК-а водит ће се у складу с међународним рачуноводственим стандардима и бит ће ревидирано сваке године од независног ревизора.

Најкасније до 31. децембра сваке године, ДЕРК ће достављати Парламенту БиХ и Министарству писани извјештај о својим активностима за односну годину.

4.11. Етички кодекс ДЕРК-а

ДЕРК ће усвојити и објавити Етички кодекс који ће регулирати сукоб интереса и друге етичке стандарде за чланове Комисије, раднике и особље и друге стране. Етички кодекс бит ће у складу с уобичајеном међународном праксом.

Члан 5.

Независни оператер система

5.1. Успостава независног оператера система

Најкасније 31. марта 2002. основат ће се јединствени НОС, који ће имати статус правног лица према законима Босне и Херцеговине. НОС ће управљати погоном и диспечирањем преносне мреже у Босни и Херцеговини и руководиће, планирати и

координирати одржавање, изградњу и ширење мреже с компанијом за пренос електричне енергије.

Сједиште НОС-а бит ће у Сарајеву.

НОС ће се заснивати и развити из Заједничког електроенергетског координацијског центра (ЗЕКЦ), који тренутно координира диспечинг. ЗЕКЦ ће се развити да врши функције НОС-а, према моделима европских и сјеверноамеричких независних оператера система. У року од 60 дана од ступања на снагу овог закона, ЗЕКЦ ће предложити ДЕРК-у план за своју трансформацију у НОС до 31. марта 2002. План ће укључити и структуру која ће гарантовати независност НОС-а. План трансформације ЗЕКЦ-а у НОС одобрит ће и пратити ДЕРК, у складу са чланом 4.2.

НОС ће бити непрофитно тијело, независно од било којег појединачног учесника на тржишту и од активности производње, дистрибуције и снабдијевања електричном енергијом. НОС неће вршити никакву активност трговине електричном енергијом остварујући независност и ауторитет НОС-а, а власници компаније за пренос електричне енергије на НОС ће пренијети све релевантне одговорности управљања системом. НОС ће имати пуну одговорност да координира погон електропреносног система и на њега ће се пренијети потпуна овлашћења да изврши ове одговорности.

НОС ће дјеловати у складу с принципима објективности, транспарентности и равноправности.

Након оснивања јединствене компаније за пренос, у складу с одредбом члана 6.1, власници електропреносне компаније бит ће заступљени у Управном одбору НОС-а, чији ће услови рада бити одређени правилима и прописима које усвоји ДЕРК.

НОС ће штитити тајност комерцијално осјетљивих информација до којих је дошао обављањем својих задатака.

5.2. Функције НОС-а

Функције ће бити:

- a) Одржавати поузданост система. НОС ће у Босни и Херцеговини дјеловати као координатор система и пружит ће процјене сигурности и координирати хитне и не-хитне операције тако да одржава поузданост система;
- b) Управљати енергетским токовима. НОС ће управљати енергетским токовима система, одржавати тржиште за регулацију одступања и на друге начине осигуравати поуздан и непрекидан проток електричне енергије у систему;
- c) Пружати помоћне услуге. НОС ће пружати помоћне мрежне услуге чији је циљ осигурање да се електрична енергија испоручује и преноси на стабилној фреквенцији и напону. Ове помоћне услуге укључују регулацију фреквенције, оперативне резерве, регулацију напона и услуге покретања електрана;
- d) Управљати ограничењима преноса. НОС ће бити одговоран за идентифицирање, управљање и ублажавање преоптерећености преносне мреже и координирање диспечирања генераторима са циљем ублажавања и управљања преоптерећењем;
- e) Пружати информације о преносном систему. НОС ће пружати правремене и јавне информације о капацитетима преноса, помоћним услугама и цијенама свим

корисницима преноса и јавности како би успоставио отворен и транспарентан режим преноса;

- f) Координирати са сусједним регулаторним подручјима. НОС ће развити механизме за координацију са сусједним регулационим подручјима и за омогућавање транзита, увоз и извоз електричне енергије;
- g) Координирати управљање оптерећењем. НОС ће координирати поступке управљања оптерећењем и имат ће овлаштења да врши ограничења потрошње, управља оптерећењем и на друге начине одржава равнотежу система;

НОС ће осигурати да се израде и објаве техничка правила, којима ће бити дефинирани минимални пројектни технички услови и погонски услови за прикључење на систем директно повезаних производних инсталација, дистрибуцијских система, директно прикључене опреме потрошача, међусистемских водова и директних водова. Ови захтјеви осигуравају компатибилност система и бит ће објективни, недискриминирајући и равноправни. Након одобрења ДЕРК-а, техничка правила бит ће објављена у року од 90 дана након успостављања НОС-а.

Док се НОС не успостави, ЗЕКЦ, који је тренутно у заједничком власништву и под управом постојећих преносних активности електропривредних предузећа, и у складу с одредбама члана 6., вршит ће координацију рада постојећих оператера електропривредних предузећа.

У пријелазном периоду док се не успостави компанија за пренос електричне енергије, НОС ће имати овлаштења над преносним активностима електропривредних предузећа, у складу с одредбама овог члана.

5.3. Пренос електричне енергије. Кодекси и правила.

НОС ће усвојити мрежни кодекс, комерцијални кодекс и друга правила за рад система уз консултације с власницима лиценци и корисницима система. Мрежни кодекс усвојит ће се најкасније девет мјесеци од оснивања НОС-а.

Сви ови кодекси, мрежни кодекс, комерцијални кодекс и правила за рад система и процедуре доставит ће се ДЕРК-у на увид и одобравање.

5.4. Годишњи рачуноводствени извјештај

НОС ће припремити независне ревидиране годишње рачуноводствене извјештаје у складу с међународним рачуноводственим стандардима. Извјештаји ће бити ревидирани од независног ревизора. Ови годишњи рачуноводствени извјештаји бит ће објављивани најкасније 90 дана након истека сваке фискалне године.

НОС ће водити посебно рачуноводство за све активности које нису везане за снабдијевање електричном енергијом.

Члан 6.

Пренос електричне енергије

6.1. Успостављање компаније за пренос електричне енергије

Овај закон овлашћава оснивање компаније за пренос електричне енергије Босне и Херцеговине. Ова компанија за пренос бит ће успостављена најкасније до 31. децембра 2002. године. Назив компаније за пренос електричне енергије бит ће “Електропренос Босне и Херцеговине”. Електропренос Босне и Херцеговине бит ће успостављен као правно лице у складу са законима Босне и Херцеговине.

Сједиште Електропреноса Босне и Херцеговине бит ће у Бањој Луци.

У року од 30 дана након оснивања Електропреноса Босне и Херцеговине издат ће се статут. У року од 60 дана након оснивања Електропреноса Босне и Херцеговине усвојит ће се рјешења и подузети акције неопходне да Електропренос Босне и Херцеговине може проводити своје надлежности и овлашћења те испунити намјеру и циљ овог закона.

Дјелатност Електропреноса Босне и Херцеговине укључиват ће пренос, одржавање, изградњу, проширење и руковођење електропреносне мреже у Босни и Херцеговини. Након успостављања Електропреноса Босне и Херцеговине, ниједна електроенергетска компанија или друга компанија неће имати јурисдикцију или овлашћења у таквим случајевима. Рад и диспечирање мреже која се користи за пренос, управљање, планирање и координирање одржавања, и координирање с електропреносном компанијом на изградњи и проширењу мреже бит ће у надлежности НОС-а, у складу с одредбама члана 5. НОС ће о тим питањима дјеловати у координацији с Електропреносом Босне и Херцеговине.

Имовину Електропреноса Босне и Херцеговине чинит ће имовина која се користи за пренос електричне енергије од Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске у Босни и Херцеговини.

Савјетодавни комитет бит ће основан до 31. марта 2002. године. Овај комитет доносиће препоруке које се односе на структуру, формирање и власништво компаније за пренос електричне енергије. Ове препоруке бит ће донесене најкасније до 30. јуна 2002. године и бит ће прослијеђене премијерима Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске да их прихвате или одбију. Савјетодавни комитет препоручиват ће методу транзиције постојећих средстава у оквиру три електропривредна предузећа у јединствену компанију за пренос електричне енергије.

Најкасније 30 дана након усвајања препорука које се односе на структуру, формирање и власништво компаније за пренос електричне енергије од премијера Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске, Савјетодавни комитет издат ће статут компаније за пренос електричне енергије.

Савјетодавни комитет састојат ће се од представника Министарства за енергетику, рударство и индустрију Федерације Босне и Херцеговине, једног представника Министарства енергетике и рударства Републике Српске и једног представника Министарства вањске трговине и економских односа.

Процјена свих средстава и расподјела средстава и обавеза бит ће окончана најкасније до 30. септембра 2002. године. ДЕРК ће одобравати и надгледати раздвајање средстава, издвајање и формирање јединствене компаније за пренос електричне енергије.

Компанија за пренос електричне енергије радит ће у складу с начелима наведеним у овом закону.

Ако ДЕРК, у складу са својом разумном дискрецијом, утврди да услови потребни за процјену и расподјелу средстава, или усвајање статута електропреносне компаније или креирање јединствене електропреносне компаније не постоје, ДЕРК може измијенити прописане рокове, продужујући их за највише шест мјесеци.

6.2. Годишњи рачуноводствени извјештај компаније за пренос електричне енергије

Компанија за пренос електричне енергије припремат ће годишње рачуноводствене извјештаје у складу с међународним рачуноводственим стандардима. Извјештаји ће бити ревидирани од независног ревизора. Ови годишњи рачуноводствени извјештаји бит ће објављивани најкасније 90 дана након истека сваке фискалне године.

Компанија за пренос електричне енергије водит ће одвојене рачуне за било које активности које нису везане за електричну енергију.

6.3. Преносна мрежа, сигурност и заштита здравља

У циљу заштите објеката и опреме електропреноса те заштите становништва, успоставит ће се зона сигурности. Величина зоне сигурности, као и забране и ограничења, који ће бити на снази у зони сигурности, одредит ће се правилима или стандардима које усвоји НОС и одобри ДЕРК.

У зони сигурности бит ће забрањено подизати зграде или инсталације, садити растиње (дрвеће) или вршити активности које угрожавају сигурност и непрекидан рад електроенергетског објекта, сигурност живота или имовине.

ДЕРК ће у поступку издавања лиценци, као и правна лица и појединци који имају право постављања каблова и право њиховог кориштења, поштовати прописе који се односе на зону сигурности.

Постројења електропреноса и водови бит ће пројектирани, изграђени и кориштени тако да учинак њиховог кориштења неће угрожавати здравље становништва односног подручја, и који ће у најмањој могућој мјери промијенити природно окружење и вриједност пејсажа.

Члан 7.

Издавање лиценци

7.1. Обухваћене активности

За слиједеће активности бит ће потребна лиценца ДЕРК-а:

- a) пренос електричне енергије;
- b) активност Независног оператера система;
- c) друге активности везане за пренос електричне енергије за које је, према овом закону, потребна лиценца, укључујући активности везане за пренос које унапређују међународну трговину.

7.2. Издавање лиценци; критерији за добивање лиценце

ДЕРК ће у својим правилима и прописима издати услове за добијање лиценце, укључујући и образац захтјева, процедуре и накнаде за подношење захтјева и рок за доношење одлуке о захтјеву. Међу критеријима за доношење одлуке бит ће и они који се односе на:

- a) сигурност електропреносне мреже, инсталација и припадајуће опреме;
- b) заштиту јавног здравства и сигурности;
- c) заштиту околиша;
- d) кориштење земљишта и локација;
- e) кориштење јавне имовине;
- f) енергетску ефикасност;
- g) критерије који се посебно односе на подносиоца захтјева, као што су техничке, економске и финансијске способности;
- h) способност и спремност да се задовоље све обавезе које се односе на јавну службу.

7.3. Вријеме важења

ДЕРК ће дати лиценцу на одређени временски период, који не може бити краћи од пет година, нити дужи од 40 година, што ће одлучити ДЕРК, уз могућност обнове лиценце. ДЕРК може наложити власнику лиценце да, унаточ истјецању лиценце, настави пружати компензиране услуге на привременој основи, ако се за то појави потреба.

7.4. Инспекција

Подносилац захтјева за добијање лиценце и власници лиценце морају допустити ДЕРК-у, у свако вријеме, да обави инспекцију објеката и надзире поштивање услова лиценце, и морају задовољити све захтјеве за информацијама ДЕРК-а, које су у складу с објављеним правилима и прописима ДЕРК-а.

7.5. Одобравање, измјене и укидање важења

Одлука ДЕРК-а да одобри или одбије захтјев за издавање лиценце донијет ће се на транспарентан начин. Одлука ће бити издата у писменој форми и објављена у “Службеном гласнику БиХ”.

ДЕРК може извршити измјене лиценце по захтјеву власника лиценце или, након што се власнику лиценце да разумно обавјештење и могућност саслушања, због потреба узрокованих јасном и непредвидивом промјеном околности.

ДЕРК може извршити суспензију лиценце у сљедећим ситуацијама:

- a) ако власник лиценце то затражи или
- b) ако након саслушања, које се одвија по процедурама предвиђеним правилима праксе и процедуре ДЕРК-а, ДЕРК утврди неиспуњавање обавеза које, по

мишљењу ДЕРК-а, изискују тренутно испуњавање ради избегавања директне штете.

ДЕРК може укинути лиценцу:

- a) ако то затражи власник лиценце или
- b) ако након саслушања, које се одвија по процедурама предвиђеним правилима праксе и процедуре ДЕРК-а, власник лиценце не испуни своје обавезе у року од шест мјесеци од дана када је ДЕРК издао одлуку којом власнику лиценце налаже да то учини.

Након суспензије или укидања лиценце, ДЕРК може именовати правно или физичко лице с лиценцом за бављење сличном активношћу, да обавља пословање власника лиценце која је суспендирана или укинута, уз кориштење објеката, инсталација и мрежа власника суспендиране или укинуте лиценце.

Ако власник лиценце жели непосредно или посредно продати, додијелити, пренијети, изнајмити или на други начин извршити пренос своје лиценце, активности које су предмети лиценце или средства из лиценце, мора за такав пренос добити дозволу од ДЕРК-а. У супротном, ДЕРК ће суспендирати постојећу лиценцу.

7.6. Приступ

Лиценца за пренос садржават ће услове који ће омогућити конкурентским снабдјевачима електричном енергијом приступ преносном систему и осигурати испуњавање услова из овог закона и правила и прописа ДЕРК-а. Међу тим условима бит ће и слиједећи:

- a) одредбе које ће омогућити равноправан приступ електропреносној мрежи за све снабдјеваче електричном енергијом који имају физички приступ систему;
- b) одредбе које изискују поштивање важећих тарифа;
- c) услов поштивања одредаба техничких стандарда, комерцијалног кода и мрежног кодекса;
- d) планирање за проширење система да би се задовољиле потребе потрошача;
- e) стандарди квалитета за снабдијевање електричном енергијом, одржавање фреквенције и регулација напона и смањење прекидања услуга.

7.7. Захтјеви према постојећим електропреносним организацијама

Сва постојећа правна тијела за дјелатност електропреноса поднијет ће захтјев за добијање лиценце у року од 180 дана од дана ступања на снагу овог закона. У пријелазном периоду од усвајања овог закона и стварања јединствене компаније за пренос електричне енергије, постојећа електропривредна предузећа поднијет ће ДЕРК-у захтјеве за издавање привремених лиценци.

Члан 8. Тржиште

Тржиште електричном енергијом у Босни и Херцеговини бит ће јединствено, засновано на слободном и равноправном приступу електропреносној мрежи, на принципима регулираног приступа и одговарајућим директивама Европске уније.

Тржиште ће бити отворено у складу са законима и прописима који ће дефинирати обим, услове и временски распоред отварања тржишта.

Члан 9. **Опће одредбе**

9.1. Информације

ДЕРК, НОС, компанија за пренос електричне енергије и Министарство могу захтијевати од произвођача, снабдјевача, трговца или дистрибуцијске компаније податке и информације потребне за провођење овог закона. ДЕРК, НОС, компанија за пренос електричне енергије и Министарство чуваћ ће повјерљивост свих тражених података и информација које се сматрају трговинском тајном или повјерљивима, осим у мјери у којој овај закон предвиђа да се такви подаци објаве. Свака страна од које се затражи да достави такве материјале учинит ће то у разумном року, који одређује страна која тражи информације.

Подаци, односно информације које добије ДЕРК, НОС, електропреносна компанија, или Министарство, могу се користити само за сврхе за које су добивени.

Свака страна, која у вршењу својих обавеза добије приступ подацима или информацијама за које зна да су повјерљиве природе, има обавезу да штити повјерљивост тих података или информација, осим у случајевима када се, по овом закону, захтијева достава тих податка или информација, или неопходност објављивања произилази из њихових обавеза.

9.2. Тужбе

Све одлуке које донесе ДЕРК сматрат ће се коначним административним одлукама, на које се тужба може поднијети Суду Босне и Херцеговине.

Суд Босне и Херцеговине може рјешавати о тужбама на одлуке ДЕРК-а ако су поднесене Суду Босне и Херцеговине у року од 60 дана од јавног обавјештења о таквој одлуци. У свом разматрању тужбе, Суд Босне и Херцеговине узет ће у обзир само слиједеће аспекте:

- a) да ли је својим дјеловањем ДЕРК прекршио овај закон или процедуре;
- b) да ли је ДЕРК погрешно примијенио одговарајућа правила и прописе;
- c) да ли су се појавиле нове чињенице у случају, које нису биле познате у вријеме доношења раније одлуке, а које би, да су биле познате, промијениле исход те одлуке.

9.3. Новчане казне

9.3.1. Новчане казне против власника лиценце

Новчаном казном у износу од 5.000 до 40.000 КМ казнит ће се власник лиценце за прекршај, ако:

- a) не достави ДЕРК-у или НОС-у тражене податке или информације,

- b) незаконито одбије да допусти приступ преносној мрежи,
- c) изгради и прикључи на електропреносни систем Босне и Херцеговине објекте који не испуњавају прописе и важеће стандарде,
- d) не испуни своје обавезе предвиђене лиценцом,
- e) почне рад и изградњу без лиценце.

У случају да је власник лиценце остварио економску корист која прелази износ било које новчане казне, која се може изрећи у складу са чланом 9.3.1, имат ће обавезу одрећи се те новчане користи и платити оштећеној страни износ који је једнак троструком износу економске користи.

9.3.2. Новчане казне које се изричу правним лицима

Новчаном казном у износу од 3.000 до 20.000 КМ казнит ће се правно лице за сваки поједини прекршај када:

- a) његови објекти нису у складу с прописима и стандардима ДЕРК-а или НОС-а, и ако угрожавају стабилност, поузданост и сигурност електроенергетског система Босне и Херцеговине,
- b) незаконито спречава приступ ради одржавања објектима електропреноса лоцираним на њиховој некретнини,
- c) незаконито посади растиње на тлу које може угрозити сигурност електропреносних водова, постројења, људских живота и имовине, или ако такво растиње отежава нормално кориштење тих објеката.

9.3.3. Новчане казне које се изричу грађанима

Новчаном казном у износу до 2.000 КМ казнит ће се сваки грађанин који:

- a) се прикључи на електроенергетски преносни систем без одобрења НОС-а,
- b) незаконито посади растиње на тлу које може угрозити сигурност електропреносних водова, постројења, људских живота и имовине, или ако такво растиње отежава нормално кориштење поменутих објеката.

9.3.4. Приходи

Приход од казни изречених у складу с овим законом бит ће приход буџета Босне и Херцеговине и бит ће алоциран за активности које су везане за овај закон.

9.4. Техничке и сигурносне одредбе

Техничке и сигурносне одредбе, које се односе на пренос електричне енергије, дефинирају ће се посебним прописима.

Стручне квалификације и искуство грађана и правних особа, потребни за преузимање техничких и сигурносних обавеза, као што је физичка конструкција, инжињерске услуге и рад на одржавању електроенергетских преносних система, дефинирају ће се посебним прописима.

9.5. Однос према другим законима

Други државни или ентитетски закони, којим се регулира пренос електричне енергије и оператери система, бит ће усклађени с одредбама овог закона у року од 60 дана од дана ступању на снагу овог закона. У случају постојања сукоба између овог закона и других државних или ентитетских закона, примјењиват ће се одредбе овог закона.

9.6. Међуентитетска сарадња

Ентитетске владе сарађиват ће у разматрању и рјешавању питања везаних за примјену овог закона.

9.7. Прописи

Осим правила и прописа утврђених овим законом, ДЕРК је овлаштен да усваја правила и прописе који су потребни ради осигурања остварења циљева овог закона.

9.8. Ступање на снагу, престанак важења и пријелазне одредбе

Даном ступања на снагу овог закона престају важити одредбе других закона, прописа и подзаконских аката на нивоу Босне и Херцеговине и ентитета који су регулирали предметну материју.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, а објавит ће се и у службеним гласилима ентитета.

ПС БиХ број 42/02
21. марта 2002. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
др. **Жељко Мирјанић**, с. р.

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Сејфудин Токић, с. р.